



RUNOJA

Sydän auki!

Lahti 120

Runomaratoni
LAHDEN RUNOMARATON

Kiitokset Sanna Virta ja Lahden Keskusta-alueen Kumppanuuspöytä.

Kiitokset kaikille teille, jotka lähetitte tekstinne Runomaratoin
runokeruuseen. Ilman teitä tätä kirjaa ei olisi.

©Lahden Runomaraton, runoilijat

Taitto, kuvat: Auli Kokkonen

ISBN 978-952-68080-6-2

Yhteistyössä
Keskusta-alueen
KUMPPANUUSPÖYTÄ

Lahti

Lahti 120 -runohaku

Lahden Runomaraton järjesti kevään ja kesän 2025 aikana runokeruun, jonka aiheena oli Lahti ja lahtelaisuus 120 vuotta täyttävän kaupunkimme kunniaksi. Runoja saapui määräaikaan mennessä yli seitsemänkymmentä. Runokeruu toteutettiin osana **Sydän auki** -runotapahtumaa, jonka suunnittelijoina ja tuottajina toimivat runoilijat **Lealiisa Kivikari** ja **Auli Kokkonen**.

”Tervetuloa mukaan juhlimaan 120-vuotista Lahtearunoillen. Keräämme runoja Lahdesta, lahtelaisuudesta, sisältä kokien, ulkoa katsoen. Omin sanoin. Runosi voi olla pieni ajatelma tai monisäkeinen teksti, kertoa Lahdesta suoraan tai utuna tunnustellen – sinä päätät, miltä sinun Lahtesi kuulostaa, näyttää, tuntuu, miten se rytmittyy ja värittyy.”

Runoilija **Katri Korhonen** valitsi runosadosta eri alustoilla julkaistavia ja esitettäviä runoja. Korhonen luki runot huolellisesti ja hän kertoi runojen ensivaikutelmista, merkityksestä ja tunnelmista näin:

”Runot ovat ainutlaatuinen ja laadukas materiaali, läpileikkaus ja todistus lahtelaisuudesta.

Samalla runot vahvistavat kulttuurin osaa tässä kaupungissa, on suuri määrä ihmisiä, jotka sanoittavat kokemaansa runolla.

Lahti on historiaa, muistoja kaduilta, puistoista, kaikkialta. Lahti on toiveita ja näkymiä. Lahti on betonia, urheilua, luontoa, kulttuuria. Lahti on tehtaita, muotoilua, muutosta, kaipausta. Lahti on särkyneitä sydämiä, sinnittelyä, kasvua, koti. Lahti antaa ja Lahti ottaa, kylmäksi ei jätä.

Hienosti eri teemoja runoissa. Oli itselle hyvä historia- ja tietopaketti. Lyyrinen kamera monessa kohtaa Lahtea, ajallisesti ja paikallisesti, sekä lahtelaisuudessa, kaupungissa elävänä ja kokevana ihmisenä.

Lahti taustana ja kontekstina, ominaispiirteet, tarinat, uskomukset, asenteet. Kyky katsoa itseään lahtelaisena, määrittää lahtelaisuutta, tunnistaa mitä se on. Iloita ja kunnioittaa lahtelaisuutta ja Lahtea, olla ylpeä. Nimettyjä paikkoja, muistoja niissä, merkityksiä, tunnistettavuutta, tunnustuksia. Eri ikäisten ja eri ajan Lahdessa olleiden ihmisten kokemuksia, vaikutelmia, nostoja, yksityiskohtia.”

Tähän teokseen on koottu Runo Lahdelle -tekstit yhdeksi kokoelmaksi.

Sisältö

Sauli Hirvonen	6	Katja Meritähti	39
Jani Riekk	7	Niko A. Kauko	41
ennikaarina	8	Muuttolintu	43
Pihla Mäkitalo	9	Sirkku Lindstam	47
Sirkkis	10	AW	48
Tarjeli	11	Daniel Quinn	49
Janne Virrankorpi	12	Minja	51
ERK	13	Paloma	55
Brassica	14	Rina	57
AW	15	Tiina Ben Lulu	59
Oona	16	Jorma Martikainen	61
Kisatuttu	17	Helka Peuhkuri	62
Hibbi	18	Marraskuu89	63
noora.noname	19	Helka Peuhkuri	64
snowflurry91	20	Pihla Mäkitalo	65
Valtteri Kauranen	21	AW	66
Portier	22	AW	67
eevajii2025	23	MC Harmaaparta	68
SLei	24	eevajii2025	70
Linda	25	Runopoika -74	71
Mjs	26	Runopoika -74	73
Ines G	27	Erae	75
Sauli Hirvonen	29	Ilona Vuori	76
ChikagoWitch	30	Leo Ben Lulu	78
Havi Vauhkala	31	Leo Ben Lulu	79
Maaria Ist	32	Eemeli	80
Minna Laiho	34	Tuisku Laukka	83
Niäminen	36	Tuisku Laukka	84
Pikkuruutu	37	Tuisku Laukka	85
		Sinikka	86

Sauli Hirvonen

Kotikaupunki

Toinen haluaa takaisin
Toinen haluaa pois
Jotta voi kertoa olevansa sieltä

Tylyt ja harmaat, kylmää betonia
Ihmiset vai rakennukset?
Kuoret vai ydin?

Paloi pois, syntyi tuhkasta
Kaupunki, jossa ei tapahdu mitään
Antaen kaiken

Jani Riekki

Savuinen ilta, hämärän syli,
kadut kuiskasivat tarinan.
Eksyin, vaelstin varjoissani,
mutta kaupungin valo kutsui takaisin.

Särkyneet siivet, tuoreet haavat,
sen kadut kannattelivat askeliani.
Jos kaupungin suojassa pysyn,
ei mikään minua enää horjuta.

Tuuli kantaa muistojeni sanoja,
kaupungin ylle kuin lupauksen.
Sen sykkeen rinnassani tunnen,
sen kivisiin kujiin sydämeni talletan.

Jos kerran eksyin ja kaiken kadotin,
sen syliin löysin itseni taas.
Kaksi rikkinäistä yhdessä,
tää kaupunki on nyt kotini.

ennikaarina

Kyyt

Ken kytä pelkää pelloillamme,
kylväkööt pelokkaat kaurat jotka sadosta uupuvat.
Olkoon onni kanssasi, kun toivon olematta oloasi ja
toivottamasti alkaa kuivan kauran kasvu.
Toivon toivottomaa toistaiseksi,
toistaiseksi kauraa, joka kiljuu toivosta.

Pihla Mäkitalo

Avatessani ikkunan näen vihreää.
Puita ja kukkia.
Kevyt tuulenvire herättää minut,
karistaa lopunkin väsymyksen.
Kerään kimpullisen kukkia, joista sidon seppeleen.
Nauttien tästä hetkestä.

Sirkkis

Kaupunkini

Lahti,
synnyinkaupunkini,
sydämeni kasvualusta,
ajatusteni kotipesä,
oppieni lähtöpiste

Juurissa hieman karjalaisuutta,
riipaus hämäläisyyttä,
lahtelaisuus kaiken kokoajana

Paljasjalkainen lahtelainen,
sellainen minä olen kaikkine metkuineni ja oikkuineni,
tavallinen tien kulkija,
onnellinen juurillani

Tarjeli

Rakkausruno kotikulmieni metsälle Lahdessa

Tunnen polkusi,
ovat jo tuttuni.

Laulumetsä mustapääkertun,
toisaalla närhijoukon.
Tiaisten kisailupuut,
tikan pesässä avoimet suut!

Tiedän maariankämmekän kasvupaikan,
aukean suon sammalvaipan.

Minulla on valttikortti;
tiedän missä on metsän portti!

Janne Virrankorpi

**Kaunis Vesijärvi
ja korkeat hyppyrät
kurkottavat valoon**

ERK

Se kesä oli kuumempi kuin yksikään aiempi
Ensinäkemältä Ankkuri näytti Kanariansaarilta
Järvi kimmelsi kuin meri, valkoiset rakennukset
Hyypäsin altaaseen mäkimontussa
ja kuulin lämpöennätyksen rikkoutuvan

Kasvoin vanhemmaksi kuin koskaan aiemmin
kävelemällä asfalttimäkiä ylös alas
pitkissä kesäilloissa ei tarvinnut takkia
aurinko laski aina lopulta
Kispin taakse

Kispin kenttä jäätynä talvisin
Sen kaltevaa pintaa luisteltiin lujempaa kuin koskaan
aiemmin
kimpoillen museosta kouluun
vuodet vierivät niin lujaa
ettei uskaltanut katsoa eteensä

Brassica

Mitäs täällä tapahtuu

Kasakkamäessä karkasi koira.
Paavolassa paloi sauna.
Ahtialassa anastettiin pyörä.
Hennalassa havaittiin hirvi.

Launeelta lähetettiin viestivarpunen sinne teille.
Viestiin oli kirjoitettu:
Täällä jo odotellaan. Pullat on uunissa
ja kahvinkeitin porisemassa.
Tuo tullessasi maito, jos tarvit.

AW

Miksei kertonut kukaan
mistä suunnasta tuulee
aavalta liian kylmää
harjulta kuivaa
ja kun ei tuule, ei mihinkään pääse
Ei kertoa arvannut kukaan
sateista metsätiellä
kastelee siinä missä silmätkin
kyyneleet kaipauksen.

Oona

möysän rannalla
siideripäihtynyt miespari
huutolaulaa

"Last night I dreamt of San Pedro"

vihreän iltapäivän iloinen hulluus
voitto loputtoman pitkästä
talvenperkeleestä

Kisatuttu

Betonin taikaa

Vuonna Seitsemänkymmentäkaksi!
Nykyisen museon rinteessä
Kärysi sätkä suussa, ja Paxi.
Olin puussa pienessä pinteessä.

"Muovin" tilalla ihmettä Isoa...
Pitkiä loikkia, kansa luuli...
Alkoi vieraita jo risoa...Zzz
Astui rooliin tuttu, tuuli.

Tuo uskollinen vieras!
Suorana Siniristilippu.
Silmiänsä Herrat hieras'...
Portaita alas Kotkat tippu.

Ilmanala kaunis, aurinko paistoi
Ja Betonimäki oli ihan uusi!
Nenä kevään tuoksun haistoi
Ja Monttu, koko kansa Huusi!

Vanhassa vara parempi.
Kirjoitti ESS lehti.
Pois poistui joku arempi.
Hepankenkään toiset ehti.

Lyhyempää loikkaa...
Käytiin silti kisa!
Oltiin poikaa hoikkaa...
Ei vinkunutkaan Visa.

Se sellaista oli aikaa
Ison toinen vuosi.
Ja tuulessa taas taikaa...
Hippiturkki, ja Krimikuosi.

Hibbi

Lahti on uni,
unen kokoinen kapsäkki

Musta kissa
Rautatienkadun mäki
varvassandaalit
nahkakukkaro
Heps
mustan Mersun natiseva takapenkki
Aino Virtasen alelaarit
Elorannan liikenne ja Kivistönmäki

liftausreissun kaakao
koliseva hissi ja tupakansavu
linja-autoaseman kusinen vessa
R-kioskin salmiakkitikkari
hervipatsas

Fellmanin pelto ja äiti
ja äidinisä
kettupuuhka ja majavahattu
toripöydät, marjalaarit ja perunakapat
Primulan täytekakku

Satama, jonne minua ei koskaan viety
Lahti on uni, jota säästän

noora.noname

Harmaakatu

Niiden katujen nimet olivat värejä
Meidän katuamme ristesit harmaan säikeet
Vaikka kuinka maalasit auringon valoa
Pölyn harmaus sisään jäi
En sitä saanut irti hiellä, en halulla
Kasvoin itseeni, kasvoin sisäänpäin

Kevät on kauneinta aikaa harmaakadulla
Sulan kanssa jääpuikkojen
Miksen sinistä, keltaista, vihreää
Saanut joukosta tien nimien

snowflurry91

Mustankallionmäellä

aurinko paistaa

ja linnut laulaa.

Vesijärvi välkehtii horisontissa.

Ympärillä ihmiset liikkuvat.

Kuitenkin olen rauhassa.

Sielu ja mieli lepää.

Valtteri Kauranen

Oi, sinä rakas kaupunkini mun
alla taivaan päällä tämän maan
missä me molemmat nyt elää saa
kanssa kaiken tän mitä me molemmat
nyt tuntea ja kokea saa
kun me molemmat elämme
omaa elämää taas vaan
ja aina uudestaan
kun minä sinulle nyt todellakin
laulaa ja kirjoittaa saan
tässä mailmassa
meidän molempien taas ...

(Oi, sinä rakas kaupunkini vaan)

Portier

Hotelli Humina

Keväällä kuuluu kumma kumina...
On auennut "Hotelli Humina".
Taivas on katto ja seinät laajat.
Ruohosta matto, jätteet taajat.

Elo oli hiljaista talvella.
Ei tarvinnut olla valveilla.
Pakkanen paukkui... Piti huolta!
Istuttiin toisaalla silloin tuolta.

Mitä lämmemmin käyttäytyy kesä,
sitä varmemmin täyttyy pesä.
On pahvia, pulloa, lasia, sirua.
Auta ei siistijän ilmaan "kirua".

Jossainhan oltava "metsien" mies!
(senhän varmaan jokainen ties)?
Joukossa on myös naista ja lasta
Se se on ihmettä kummaa vasta.

Siinä sitä toivoo... Ett' syksy saa,
tulis' sateet, rakeet, ja routis'maa!
Hotelli Humina menis' "sulki"...
Tulihan tuotua tuokin julki.

eevajii2025

Voi Olavi,

kauan hakkasin varpaani
vieraisiin kiviin, eivät
olleet minun kun
suru
 polkujani
velloi.

vaan yö löysi tutun
 hämärän mäelle, peloton
 kantoi
sammal, jään riite, valkovuokko, keltainen lehti
ihmispuiden suojaan elävänä
 puhuiivat
kauas taivaaseen sinun kivet kuin
 enkelit.

SLei

Rosoinen Lahti On

Roso sinussa,
epätäydellinen,
tekee minusta ehjän.

Vesi, tuli ja maa,
yhdessä ne kaikki,
ja sarvet suunnan näyttäjänä,
suojaamassa suuremmilta kolhuilta.

Betoni korkeiden ilmalentojen tyyssijana,
kannattelemassa kuin äiti lastaan.

Tiede, taide ja teot,
keho ja mieli,
ikuisesti,
leimattuna,
sulassa sovussa,
omiaan alkukantaisesti puolustaen.

Olla lähellä,
olla lähessä,
olla kotona.

Linda

Ekaksi, kiitos sille miehelle, jolle kirjoitin mun väriteorian. Toimit tosi veljellisesti aina ja kaikessa, vaikka joskus pelkäsitkin mun juttuja.

Kiitos sille, joka pöllyi mun muumimukin.

Kiitos sille huonetoverille, joka jätti mulle puhelinnumeron. Olit tosi kaunis nainen.

Kiitos sille naiselle, jonka kuvittelin mun (mummon) sukulaiseksi.

Kiitos jokaiselle, joka istui mun kanssa röökillä.

Kiitos sille miehelle, joka istui sohvalla. Ja sille, joka opetti kiertämään ympyrää luurit korvilla.

Kiitos sille naiselle (siivooja), joka kysyi huonetoverini lähdettyä, oliko tämä mun ystävä (ja petasi vuoteeseen kauniin päiväpeiton).

Kiitos sille miehelle, joka osasi piirtää hyvin marsun tai hiiren.

Kiitos sille tytölle (mustat, pitkät hiukset).

Kiitos entiselle ihastukselleni (huom. hoitaja, EI lääkäri).

Kiitti.

Toivottavasti teille kuuluu hyvää.

Mjs

Lahti, vanha tehdaskaupunki, karjalaisten asuttama
alue, vaakunassa ja sydämissä loistaa punainen ja
musta, Pelicans tuo lisäväriä turkoosista

Lahessa kaikki on lähellä, Vesijärven ranta siintää
kauniina, on siellä elämää ja ihmisiä erityisesti
kesällä

Lahti ihmisiä liikuttaa, voi monipuolisesti urheilua
harrastaa, myös muita liikkujia kannustaa, pidetään
Lahen lippu korkealla itsevarmasti

Ines G

Kiitos Lahti,

Kiitos kun pidät mummusta ja ukista huolta
Kiitos pesästä rakkaalle perheelleni vaikka he luotasi
olisivatkin jo pois lentäneet

Kiitos kun olet antanut minulle kodin josta monet voivat
vain unelmoida

Paikan jossa rakkauteen voi joskus melkein hukkaa
Paikan josta lähdän aina kylläisenä
masu täynnä ruokaa tai pää täynnä Avaraa luontoa

Kiitos kaikista niistä vuosista jotka vietin luonasi

Lämpimistä kesistä
Hyytävistä jäähileistä
Maaumalan polskeista

Kiitos vihreästä lähimetsästä
Hyppyrinmäen kävelylenkeistä
Kasvion kasveista
Takapihan linnuista

Kiitos Launeen leikkipuistosta
Koirapuiston viimasta
Uusista skeemoista
Vanhoista teemoista

Kiitos turvallisesta paikasta jossa olen voinut kasvaa

Yksi
Kaksi
Kymmenen vuotta

Kiitos halauksesta jonka annat minulle aina kun saavun
juna-asemalle
niin talvena
yönä
tai väsyneenä pillit pussissa
koiran kanssa kasseja raahaten

Kiitos tuhansista ikimuistoista

Palavista kuista
Kasvukivuista
Valvotuista öistä
Ruuhkaisista töistä

Kiitos kaikesta minkä olet antanut
Tulet antamaan
Jätit antamatta

Ilman sinua en olisi minä

Kiitos Lahti
Kiitos Rakas Lahti

Sauli Hirvonen

Viimeiset

miehet työssä raskaan
rautaa, puuta kantaen

poissa ne päivät
alla kiskot vahvat
kulku tasaista

ei kauaa kestäkään
rauta hitaasti murtuen
murtuu matka tasainen
väistämätön suistuminen

isketään puuhun
naulat viimeiset

KYMINTIEN VARPUSET

puutalojen reunustamalla kadulla
oli sorapinta vesilätäköineen
mustalaiset myymässä pimeätä pulloja

sitten
opiskelijat
taiteilijat
hörhöt
asettuivat asukkaiksi
Kymipubin kulta-aika
terassilla naurettiin

kadulle vedettiin asvalttia
talot rapistuivat edelleen
holistit hävisivät
narkit narkkiintuivat
opiskelijat muuttivat pois
valmistuivat tai eivät
Pari taloa autioitui
Kymipubi muutti Karjalankadulle

remonttireiskat saapuivat
audikansa asettui taloiksi
maanantai muutti jäädäkseen kadulle
seitsemäksi päiväksi viikossa

poiketessa vanhan kulman kautta
olet muukalainen
kukkahattutäti tarkkailee ikkunassa
orapihlaja-aitojen suojassa
sinnittelevät vielä
varpuset

Havi Vauhkala

Arpinen tarina

Katson jo ohenneita pohkeita
säärissä on arpia, kovettuneita
mietin montako hiekanjyvää
niissä mahtaa olla:
jossain on Pyhättömän jyvät
niistä löytyy Paavolan hiekkaa
liekö yhtään murua Kisapuistosta

vanhat arvet tuntuvat hyvältä
- elettyä elämää,
tuoreet ruhjeet ovat kipeitä
- eivät anna rauhaa

vanhoja arpia on kiva tunnustella
kuin sokea kalenteriansa
niistä muistuu vanhat pelipäivät
kentät, pelikaverit ja vastustajat,
jotka raukkamaisesti kamppasivat
- niinkuin minäkin joskus heidät -
läpiajossa!

Ehkä heilläkin on vanhoja arpia, hiekanjyviä.
Pelitettyä nuoruutta. Kaveruutta Lahessa.
Elää kuin mies, pelaa kuin mies
kiertää Lahden korttelit kuin mies
arpisissa säärissään.

Maaria Ist

Täällä mä olen ollut nuori ja pitelemätön,
noussut aidalle kikattaen pissaamaan

Täällä mä olen kokenut aamuöiden lohduttomuutta
Yhden illan lohtuja

Täällä ja tuossa mä olen tuntenut rakastumisen häivähtävän
Ja tuolla, Kariniemen sillan kupeessa sen häipyneen osaksi
syksyistä usvaa

Mä olen tahtonut täällä
Tahtonut niin kovasti perinteitä ja ahdasta muottia
Täällä on tapahtunut niin paljon huomaamatonta, naiseuden,
äitiyden ja likaisen ystävyyskasvot
paljastuneet
ja aika hoitanut vuosissaan

Täältä mä olen lähtenyt ja halunnut kodin rakentuvan, kuten
sukupolvieni ajan on tehty
Ja valuttanut märkää kipua terapeutin nojatuolin syliin
Kuiskannut särkyneen äänen vaienneella voimalla,
etten jaksaisi enää

Olen sanonut lopulta tahdon sille, etten enää tahtonut

Ja aloin sanoa vähän enemmän ei
Sanoin tahdon taiteille, vaiheille, en ylpeä ole,
mutta sanoin myös tahdon valheille,
olen pyyhkinyt suupielestä paskaa

Upottanut aamuja Mytjärveen,
Radiomäellä hölkännyt elämäni alkuun taas

Täällä olen avannut vähitellen itseni,
uudestaan ja uudestaan urheasti ja uhkarohkeasti

Käynyt deiteillä
mammamariassasantafessämalvassahiihtomuseossatorinlai-
dallaparkkihallissataloissakeskusta-
asunnoissaautoissa ja tyhjissä silmissä lepuuttanut
omieni paloa

Koditonta sydäntäni tarjonnut sille sun tälle

Tämä paikka on kätkenyt sisäänsä yhden tähänastisen
elämäni tarinan
En minä tätä paikkaa intohimoisesti rakasta,
mutta kanssasi on hyvä olla
Ei tämä kauheakaan paikka ole
Vapautta tämä on, sillä aina olen palannut
Aina olen halunnut palata

Ja tänään, lapsista, ruuhkasta, riidoista tyhjentyneen
kotini ikkunasta näkyy huokoinen koivumetsä
Vain sovinto on jäänyt

Minna Laiho

LAPSUUSMUISTO HIIHTOKAUPUNGISTA

Väsämyksen kyyneleet valuvat pitkin kylmiä poskiani.

Hiihtostadionilta Savonkadulle on matkaa
tuhat kilometriä.

Ohitan Harjukadun ortodoksikirkon ja kapuan kohti
kaupungintaloa. Mäki on Kilimanjaron korkuinen.

Varpaitani palelee. Kipristelen niitä pieniksi jääneissä
monoissa.

Olen varma, että kohta ne katkeavat kuin räystäspeltien
alla roikkuvat jääpuikot.

Olin taas tullut maaliin luokan viimeisenä, vaikka lykin
niin lujaa kuin jaksoin.

Opettaja odotti mäkimontulla, valmiina moittimaan:
Sinutkin onneton, vasta loppuvuonna seitsemän, on jo
laitettu kouluun.

Koulurepun hihna hiertää olkapäätäni,
aapinen, laskentokirja ja uskonnon vihko painavat kuin
kasa kiviä.

Juoksen Rautatienkadun yli. Unohdan katsoa oikealle.
Auto suhahtaa ohitseni.

Puristan sinipunaisia puujärvisiä kylkeäni vasten.

Isä sanoi, että sukset pitää sitoa kuminauhoilla yhteen.

Mutta pakka hajoaa.

Purskahdan itkuun ja yritän työntää sompia syvemmälle
suksien kärkiin.

Kansanopiston sillan kulmalla lasken kantamukseni maahan
ja
niistän nenäni lumiseen villatumppuun.

Tartun nuhruisessa kanttinauhassa killuvaan avaimen
kaulallani. Varmistan, että se on tallella.

Kohta olen kotona.

Niäminen

Lahden kasvu

Sieltä ne saapuivat, maattomat
maalaiset ryhtyivät lahtelaisiksi
kivikauppalaan, puutaloihin, torppiin
tehtaissa ja työpajoissa tuottivat päivänsä

Sieltä ne saapuivat junalla, evakot,
sodassa vammautuneet, kotinsa jättäneet
viipurilaiset osaaajat ja kauppiaat
asettuivat uutta Lahtea rakentamaan

Sieltä ne saapuivat, suuret ikäluokat
Päijänteen rannoilta ja Savosta
kauempaakin jättivät pellot ja pientareet,
hankkivat arava-asunnon ja auton

Kaiken sulatti Lahden sydän
ja niin se sulattaa jatkossakin
maahanmuuttajat, paluumuuttajat
erilaiset, samanlaiset

Pikkuruutu

Pidän joutomaista,
niiden villistä kukkien ja ruohojen sekamelskasta.
Kun kangasajuruohot ja maitohorsmat tekevät liiton ja
aurinko porottaa ja tuoksut kietovat minut syliinsä.

Kun pensastasku päräyttää ilmoille iloisen laulunsa ja
tuoksumarunoiden tuoksu muuttuu pakahduttavaksi.
Kun huolestunut kivitasku varoittaa poikasiaan
ja sinikellot piiloutuvat pajukon viilleään varjoon.

Kun neitoperho lentelee kilpaa sinisiiven kanssa
ja uuttukyyhky kujertaa rakkaalleen.
Kun heinät kumartava uupuneena auringosta
ja metsämansikka on juuri ja juuri kypsä ja makea.

Rakastan joutilaita päiviä joutomailla.

Vanhat teollisuushallit ovat kietoutuneet villiviiniin
ja
ja niiden uneliaat tummat ikkunat kurkkivat lehmusten
ja vaahteroiden vihreän lehtimeren raoista,
jos laiska tuuli vaivautuu heilauttaman ilmaa
keskipäivän helteessä

Rautatieltä tulee tervan tuoksua ja vaikka istun
keskellä kaupunkia
tuntuu kuin ei olisi ketään muuta, hupsua istumassa
heinikossa.
Vain muurahaiset tekevät hommiaan, marssirivistöt
etenevät vakain askelin
ja pörriäiset jaksavat ahkeroida, ovat löytäneet
mesiangerivot pajukon takaa ojasta.

Mustaleppälintu katselee minua epäluuloisena ja tajuan
istuvani sen ruokapöydässä.

Yhtäkkiä ymmärrän, että minä en halua tehdä yhtään
aukkohakkuuta, tai rakentaa seitsenkerroksista
taloa.

En halua taittaa yhtään puna-apilan kukkaa tai kerätä
päivänkakkaraa maljakkoon.

Haluan vain olla hetken onnellisena joutilaana
joutomaalla.

Katja Meritähti

MINUN KAUPUNKINI

Auringossa välkehtivä markkinapallo
sahanpurun päällä sinivihreää ja punaista, keltaisilla
naruilla sidottu
helppoheikiltä painava kassillinen piirustuspaperia
mummo ostaa isoimman viipurinrinkilän
kotona suu palaa kahviin, vaikka tassilta ryystän

pikkuveskun rinteeseen ei tuule, valkovuokot kukkivat
pussikaljat kilisevät musiikkia
pinkkiä huulipunaa ja naurua
suvivirsi suoritettu
rakkauksia tulee ja menee

aina lämpimiä kesitä
huolettomia kesätöitä, valoisia aamuja ja öitä
kaveriporukoita kahviloissa
banana split ja pöytä täynnä röökiaskeja
perjantaina pyörällä rolssin kulmalle
pinkkiä huulipunaa
rakkaudet kiertävät korttelia

kivisen koulun konvissa musiikki on sivuasiasia
hyppärillä linkkuassan herkkarista karkkitötterö
sukset aamuruuhkassa, päätän etten enää hiihdä
lauantaina korkkareissa ja tukka tupeerattuna, väärillä
papereilla Nuuttiin
lattia on tahmea kulkea
musiikki häivyttää keskustelun
rakkaudet tanssivat hitaita

jakkupuku ja eteenpäin menevä kaupunki
kauheasti intoa, taakkepäin ei lähessä mennä
monen mutkan jälkeen yksi rakkaus ylitse muiden
lastenvaunut ja kaksosten kärryt, että kaikki mahtuvat

nyt hiihdän niin kauan kuin lunta riittää
lintujen laulaessa kevättä, kierrän sulaneet paikat ja
otan ladusta kuvia
rypistyn, mutta vielä minusta ei tule markkinoilla kul-
kevaa mummoa
nautin välkehtivästä järvestä, jossa ei lapsena saanut
uida
edes koiraa ei sinne päästetty
tiiraan lintuja
käet korkealla puissa, eivät enää taskuissa.

Niko A. Kauko

marraskuussa tuhat yhdeksänsataa viisi
suuri uutinen Suomeen kiisi
Nikolai II vahvisti Lahden kaupungiksi
tunnelma yltyi Lahdessa juhliksi
rautatiestä syntyi Lahti
kuuluisa on sen orkesterin tahti
Vesijärvi ja Sibeliustalo
kaupungin sielu vilpitön jalo
tullessasi jo kaukaa näet
radiomastot ja hyppyrimäet
kaupungintalo legendaarinen
arkkitehti Eliel Saarinen
kaupunki ja sen ihmiset
tiedot ja taidot monipuoliset
yliopistossa sivistys
teatterissa taitava irvistys
orkesteri soittaa Sibeliusta
puusepät työstävät Avoniusta

kisoja maailmanmestaruudesta
tarinoita syntyy sankaruudesta
satakaksikymmentä vuotta kulunut
kaupunki kasvanut ja vahvistunut
onnetar on taannut kaupunkia suosia
Lahti kun täyttää taas tasavuosia
fanfaareja ja juhlapuheita
ilotulituksia sekä kulkueita
marraskuussa syntymäpäivä
pian on historiaa sekin päivä

Muuttolintu

Kuulun sodanjälkeiseen massatuotantoon.

Oli jälleenrakentamisen aika. Lahteen tulvi siirtolaisia.
Lapsia syntyi runsaasti valtion kehoituksesta.
Suurperheitten äidit saivat mitaleja
Sankarihaudoissa lepäävät korvattiin pienokaisilla.
Lahti kasvoi kasvamistaan, rakennettiin invaliditaloja
sodassa vaurioituneille
Meitä oli paljon, 42 luokassa Lotilan koulussa.
Jokaisen lapsen täytyi harrastaa urheilua.
Luistimia ja suksia kannettiin kouluun hennot hartiat
notkuen.

Keskusrairaalasta tuotiin makaronivellit ja perunasopat
isoissa ämpäreissä.
Opettajat vahtivat että lautaset tyhjenivät.
Kuri oli kova sekä koulussa että kotona. Vakavia ja ahkeria
aikuisia ei saanut rasittaa.

Ulkona me sitten mellastimme, leikkien lisäksi keksimme
pilkkalauluja:

"Hei Mambo, tehdääkö Kekkosesta luuranko!"

Radiosta saimme kuunnella Markus-setää ja Mirri-tätiä.
Illalla joskus jännityskuunnelmia: "Baskervillen koira"
tuo kylmät väreet vieläkin.

Salpausselän kisat olivat vuoden tapahtuma. Mäkihyppääjät
ja hiihtäjät ihanteitamme.
Veikko Kankkonen ja äitee Siiri Rantanen olivat
supertähtiä.

Montussa paleltiin uskollisesti joka vuosi, kuuma kaakao
maistui ihanalta.

Hiihtoseuran punapaidat hallitsivat katukuvaa.

Lahti teki meistä sitkeitä selviytyjiä.

Luistinradalla liihottelin punaisessa samettipuvussa
musiikin tahdissa haaveillen:

"Aavan meren tuolla puolen jossakin on maa."

Kuusikymmenluku toi uudet ajat: villahousut ja huopatos-
sut vaihdettiin korkokenkiin ja juhلامekkoihin.

Tukat tupeerattiin ja alushameet tärkättiin vaikkapa
vain sokerivedellä.

Urheilutalolla tanssittiin nuoren Katri Helenan sävelin:

"Puhelinlangat laulaa"

Tytöt litistyiivät yhteen nurkkaan ja urhot kävelivät
edestakaisin tarkastellen valikoimaa arvostelevasti.
Onnettomat seinäankoristeet jäivät nielemään
kyyneleitään.

Kahvilat ja kadut täyttyivät nuorisosta. Nuorisoa vihaa-
va iso poliisipäällikkö oli aina kintereillä.

Lahteen saatiin jazz-klubi, ja Esa Pethman vierailulle.

Englannista tuotiin Renegadesit, ja nyt soi rokki
Lahdessa. Tytöt olivat haltioissaan.

Televisio toi uudet tuulet, Peyton Place ja Bonanza aa-
vistuksen jostakin aurinkoisesta elämästä.

Haaveiltiin matkustamisesta "matkaan taas kuljen nyt, suuntaa vain en kysellyt" -tyyliin.

Useat ystävät muuttivat Ruotsiin, minä lähdin merta edemmäs kalaan ja päädyin Tanskaan.

Uusi maa, kieli ja kulttuuri kiehtoi ja kasvatti.

Sain työtarjoituksen Tanskasta ja päädyin Punasukkien (naisasialiike) joukkoon.

Naiset kulkivat haalareissa ja puukengissä, sikaari suupielessä roikkuen, olutpullo kädessä.

Vein kävelypuvun ja korkokengät punaisen ristin keräykseen.

Vapaakaupunki Cristiania oli hippien paratiisi. Pusher-Street poistettiin vasta äskettäin.

Opin kohteliaisuusfraasit ja halaamiset sekä hymyilemään joka käänteessä ystävällisten tanskalaisten kanssa seurustellessa.

Vapaudentunne oli mahtava, vaikka vähän vieroksuin alastomia auringonpalvojia.

Kaikkeen tottuu ja rakensin Tanskassa uuden elämän ja perheen.

Melkoinen kehitysmatka, opin paljon uusia pehmeitä arvoja.

Kuitenkin palaan usein Lahteen, kierrän lapsuuteni idyllisen puutaloalueen, näkötornin, hyppyrimäet ja hautausmaan, jossa koko sukuni lepää.

Juureni ovat vahvasti kiinni Lahdessa.

Lahti teki minusta sisukkaan selviytyjän.

Sirkku Lindstam

Muistossa Lahen puistossa
Takaa vuosien
muistoja suosien
läpi vuosikymmenten
palaan takas pariin kuosien,
joita äiti ompeli -
meille pikkusiskon kanssa -
ja me prinsessat päästiin
isän kyydissä huvipuistoon!

Suorastaan huviluistoon
kun istuttiin pyörivään karuselliin,
parasta mitä tiedettiin!
Saimaankadun puistossa,
sairaalanmäellä
me siskon kanssa iloittiin ja
pyörittiin, hyörittiin, keinuttiin...

Isä asioitaan hoiteli,
kaupungilla kuljeskeli
Lopulta meidät nouti
ja souti kauppaan Huvisen
mikä kruunas päivän suvisen
Sain wolkkarin muovisen,
ja sisko myös
Mut niin kuin lapset kovassa työs
kotona lattialla olkkarin
ne paloiksi pilkottiin!

Mutt' vieläkin muistossa
olen Lahen puistossa
leikkimässä - maalainen!
Muistikuvia maalaillen
rakastan sua lempeästi
- nykyinen kotikaupunki!

AW

Verhojen välistä valjua valoa
suljen lämmön pois
tunkkainen kämppä, siivoton mieli

uuteen kaupunkiin, uuteen elämään
isä äiti uskovat, luottavat
itse en jaksa enää

ikkunan takana tyly ja kylmä kaupunki
täynnä menetettyjä mahdollisuuksia
ei tuonut lupaavaa alkua

Lahti
ysärin loppu
Ja minä olen aivan loppu

etäsuhteen päässä kaipaus
minua ei muista enää
nimi unohtunut, kasvot kadonneet

on vain ajan mittaamattomuus
mitättömyys
kaikki se minkä voi jättää lunastamatta
lupaamatta.

Daniel Quinn

Just, to be so nice because the whole wide world is a
small town
just like this between you and I oh you my good sister
of mine
just so fine and right in the time where we both growing
on side by side
with this everything in the love of from you and I to
not move away of from this town
what one is so kind and tight under the old blue sky
above you and I in the daylight
where we go oh you my good sister of mine just so fine
and right in the time
where we both really grow up in these changing winds of
the times on us living line
where we both going on through side by side with both of
us live and life
on us moving miles where we both really touch this good
sky above you and I ...

In this love for the city just so fine and right to live
on more with us strong strong
hearts and minds oh you my one good true love of mine
with this everything
from both of us living times with us lovers smiles to
growing up with these times
on us living line with with both of us love just so
right and kind
really to grow up side by side with this everything of
from you and I
oh you my good love of mine in this real live and life
with the small town
just like this just for you and I oh you my good compa-
nion of mine
really to go up all of these things through more than
thousand times
in this city with the love just for you and I ...

... Oh, you my one true love of mine (under the full
moonlight with the night in these summertimes for
both of us love just so right and kind with this every-
thing for you and I)

By yours sincerely, Mister Daniel Quinn (with the heart
of mine)

(right down on this line from this city just so fine and
right
of from you and I oh you my one true love of mine
in this world on the earth between both of us real love
just after all in the word for this everything is in the
adore

Minja

Betoni

Uusi Lahti 12.3.1997 kirjoitti:

Liipolan lapset eivät kehity samalla tavalla kuin muut lapset.

Ovat poikkeavia:

fyysisesti, psyykkisesti, sosiaalisesti.

Siinä se lukee,

totuus meistä.

Mittaustulos.

Pohjalukema.

Ja me tiedettiin se jo,

ennen kuin kukaan teki raporttia.

Oltiin poikkeavia jo ennen mittaamista,

ennen kuin kukaan osasi pelätä sitä,

mitä meissä kasvoi.

Minä kasvoin siellä,

missä auto sammaloituu paikalleen

ja tuulilasissa on ampumisesta kertovia jälkiä.

Ei rikkinäisyyttä vaan merkki siitä,

että täällä ei aina ole hiljaista.

Siellä missä ostari yhä seisoo,

kivijalkaan upotettuna meidän ensisuudelmat,

pelot ja pakenemiset,

kunnes sen yksi osa syttyi.

Ei sattumalta,

vaan osuvasti.

Kuin jokin, joka palaa loppuun

vain siksi, että on ollut niin täynnä kaikkea ja nähnyt

jo liikaa.

Se oli meidän vimmaista nuoruutta,

ilmiliekeissä.

Me sanotaan sitä Betoniksi.
Ei lempinimi.
Totuus.

Me kasvoimme siellä,
missä piha oli enemmän parkkipaikka
ja leikki tarkoitti varomista.
Missä äidit huusivat parvekkeilta,
että ruoka on pöydässä,
ja hiljaisuus tarkoitti,
että jotain pahaa oli tapahtunut.

Tilastot sanovat meistä:
- Poikkeava.

Muttei tilastot kerro,
kuinka moni oppi avaamaan oven hiljaa,
sydän valmiina vetäytymään.
Ei tilastot näe häntä,
joka kantoi kaverin ahdistusta
kuin se olisi ollut oma reppu.
Eivät kerro siitä, joka jäi, kun muut hävisivät.

Minä olin yksi,
joka ei mahtunut koskaan valmiiseen muottiin,
mutta löysi silti jonkin reunan,
jonka varaan kasvaa.
Pystyin nojaamaan Betoniin,
vaikka se oli kylmää ja usein satuttavaakin.
Se kantoi silti.

Sanottiin,
sanotaan:
"Älä muuta ainakaan Liipolaan."
Mutta me elettiin siellä.
Me kasvettiin siellä.
Ei ehkä samanlaisiksi kuin muut,
mutta ehkä juuri siksi
meistä tuli
jotain, mitä ei voi mitata.

Meistä tuli monesta poikkeavia:
fyysisesti,
psykkisesti,
sosiaalisesti.
Mutta myös sitkeästi.

Eikä siksi, että oltaisiin haluttu,
vaan koska oli pakko.
Koska kukaan ei tullut ajoissa.
Koska oli opittava itse.
Koska rakkaus, silloin kun sitä oli,
oli rosoista ja raivoisaa,
mutta todellista.

Poikkeava voi olla myös toisin katsova.
Toisin kuunteleva.
Toisin selviytyvä.
Sellainen, joka huomaa hiljaisuuden painon
ja osaa sanoa oikean sanan juuri silloin,
kun toinen vielä pysyy pinnalla.

Voikukka löytää tiensä aurinkoon,
vaikka ihminen kaataisi Betonia päälle.
Se ei kysy lupaa.

Se tietää, että valo on siellä jossain.
Se menee,
vaikka yksin.

Älä jää siihen, mitä tilasto sanoo.
Älä valitse olla pelkkä rivi raportissa.
Valitse kasvaa.
Vaikka vähän vinoon.
Vaikka halki harmaan.
Vaikka sinusta ei olisi pitänyt tulla mitään.
Valitse kasvaa
kuin voikukka
läpi Betonin.

Minä päätin palata
sinne, missä ihmiset ovat sitkeitä,
elämä arvaamatonta,
ja sydämet niitä,
jotka tarvitsevat eniten uskoa itseensä.
Sinne, missä minun juureni ovat.

Betoni on lujaa, vaan ei ikuista.
Juuret, ne ovat pysyvää,
vaan eivät kaiken loppua määrittävää.
Sillä ihminen ei ole vain se, mihin hänet istutettiin.
Ei pelkkä kasvualusta, ei lähtökohta, ei tilasto.
Ei pelkkä juuristo, vaan myös se, mikä kurkottaa valoon.

Ihminen on enemmän kuin voikukka:
sinnikäs, mutta myös ihmeellinen.
Ei vain selviytyjä, vaan uudelleen itsensä rakentaja.
Se, joka voi valita nähdä itsensä toisin.

Ja vaikka betoni yrittäisi peittää,
sydäimestä voi silti versoa jotain
mitä mikään mittari ei osannut koskaan ennustaa.

Paloma

Kaupunki on suuri kasvimaa

Asfaltti palaa,
vesi virtaa viemäriin salaa
(joskus äänekään näkyvästi).

Torvi soi Loviisankadulla
Ja oikean musiikin koti on vanhoissa tiiliseinissä
Teatterin tieltä väistyivät puiset askeleet
Ristin saatossa Jumala voi piiloutua
Kirkkoon, jonka lasisiin seiniin linnut hukkuivat ennen.

Mummo kitkee kasvimaata,
vieressä kanala, kukko huutaa aamuaan.
Eno kalastaa, vene keinuu hiljaa - kuin unessa:
jossa Buttenhoff palaa tiluksilleen
Eikä Alasen aalloilta löydy golf-palloja.

Lahden poukamissa uinuu viattomuudella verhottu nuoruus.
Jossa kesä keinuu voikukkameressä
ja kaikki on totta ja rakkautta täynnä. Ja surua. Ver-
hottua sekin.
Luistimet viiltävät jään kylkiluuta,
Jäähile kimmeltää kuun alla,

Tämä maa ei ole hauras
Miljoonien vuosien takaiset kivet koristavat siitä
väistyneitä vesiä. Lepään maanselällä ja minuun tarttuu
kaikkien vesien sävelet.
Niitä säveliä alan laulaa
kun mummo ilmestyy Alasen usvasta ja soutaa minut
kotiin.
Se mummo, joka ei pimeää pelännyt,
Oli Felmannin puiston nähnyt. Ennen. Ja jälkeen pimeän

Sairaalassa pihkavoide tuoksuu,
iilimato imee – vanhaa, uutta.
Parantuu ruumis, muisti ei,
se kiertää kuin kuin varjo teurastamoiden yllä.

Roskaa. Juhlien jälkeiset oksennukset kaduilla.
Muovipussi kuin kuollut sirkan siipi.
Luontoamme yritetään myydä.
Jättäkää kallioiden pesät rauhaan
Jotta lehdokit voivat kukkia. Ja Aamulan sauna voi
lämmittää kesäyötä.

On aika istua.
On aika lopettaa kävely sokeilla silmillä.
On aika avata itsensä aikaan
Avoimen sydämen aikaan:

Kuoriutua ajasta.

Ja Torvessa soi vielä yksi blues,
se kertoo kaikesta - ja ei mistään.

Rina

Lahti

Lahti ei pyydä huomiota.
Se ottaa sen, kun aika tulee.
Katujen varrella tumpit,
torilla meteli,
aamuisin vahvaa kahvia ja kiirettä.
Iltaisin betonin hiljaisuus.

Alatorin toimintapuisto hengittää vielä -
mutta kuinka pitkään?
Urheilulle tarvitaan tilaa,
hotellin alle jäävät taide ja keinut,
ehkä puutkin.
Kisat menevät kaiken edelle,
vaikka kisat lähtevät aina pois.

Pikku-Veskun vesiurut.
Silloin musiikki kohoaa ilmaan
ja muistuttaa,
että jotain kaunista voi aina tulla takaisin.

Fellmanin puisto on pieni, sievä,
ja ainakin toistaiseksi pysyvä.
Se ei huuda - se kuiskaa,
että levätäkin saa.

Ja ylhäällä, Radiomäellä,
mastot kohoavat vielä.
Täältä lähti ääni eetteriin,
täältä alkoi jotain pysyvää.
Nyt ne eivät enää soita,
mutta seisovat,
kuin muistutus siitä,
että sanalla on paino
ja että joskus se kuultiin täältä ensin.

Lahti ei aina hymyile.
Mutta ei se katoakaan,
eikä taivu.

Se on.
Ja pysyy taajuudella.

Tiina Ben Lulu

Vuodet 1996-2025

Tulin tänne pohjoisesta kuuntelemaan kaupungin
kuiskausta ja huutoa,
mittaamaan sen sykkivää sielua.

Työn perässä tulin, kun Lahti kutsui.

Tulin tänne uurastamaan ja uneksimaan,
unohtamaan kaikki ne muut paikat,
joissa aiemmin elin.

Tulin tänne kantamaan lasta,
antamaan hänelle pallon potkittavaksi,
järven uitavaksi,
kirjan käteen luettavaksi.

Tulin tänne näkemään hänet
laittamassa valkoisen lakin päähänsä,
lähtemässä asemalta kohti toista kaupunkia,
toista elämää.

Tulin tänne sulkemaan silmäni,
näkemään pilven hapsuvaipan,
astumaan lumiselle terassille
saunahöyryisin varpain.

Tulin tänne tuntemaan
lähestyvän talven tuoksun
marraskuun matalana iltana,
huhtikuussa haistamaan
sulavan maan,
kulkemaan kovassa valossa
ja tietämään,
että linnut palaisivat
hetkenä minä hyvänsä.

Täällä aurinko on nuollut ihoani,
pistiäiset suudelleet nilkkojani,
täällä olen nähnyt pikkulapsen rupiset polvet,
pisamaisen posken,
kuullut hyönteisten huminan korvakäytävilläni.

Täällä elämä on kulkenut lävitseni,
kaikki aikuisuuteni vuodet,
minun vuoteni Lahessa.

Jorma Martikainen

Kaiken sen mitä kirjoitin
Vesijärven ruovikon lehteen, lehden ruotiin raapustin
lahnan selän nahkaan riimitin
riivin Upon lieden kylkeen,
upotin Valimon sulaan, noenmustaan männynrunkoon
harsuuntuneitten polkujen risteykseen
Mallasjuoman vaahtoon, ohran jyvään ilakoin
nukuin Polttimon hiivan tuoksuun
Oululaisen reikäleivän reikään
mitä Iskun sohvan täytteistä irti sain,
Torven ketjut, Tirran keijut, tiiran silmät, enojen
selät
mitä teerenpeliä pidin kaljupäisten kiitoradalla
mitä kirjoitin mäkisuksen olakseen,
maalin verkkoon, kotipesän renkaaseen
kaiken sen lasken hautaan,
viitattiaisen siivelle laskostan.

Helka Peuhkuri

TÄHDET

Kävelen Ankkurin rantaa kohti
kuljen vanhan radan pengertä
sen reunakiveyksen helminauhaa pitkin

tummat puut, harmaat kalliolohkareet
niiden voima ja läpikuultava hiljaisuus
kantavat sataman valojen kiilaa
mennyttä aikaa ja tulevaa.

Piano- paviljonki uinuu osittain veden päällä.
Puupalkkien kannatteleman lasikaton läpi
loistaa tähtien kirjoma taivas
ikkunaseinien läpi soljuu sävelten tulva

Renzo Piano ja Gert Wingårdh te arkkitehdit
metsän sydänten piirtäjät
ja talojen laulut
te asutte täällä seinien hiljaisuudessa
seurananne päilyvän veden avaruus

helmikuu
jään peittää kirkas vesi
kuu lävistää peilin.

Wellamon syli

Lahti. Halti. Hilat. Ihlat. Melkein kihlat.
Se kääntyy moneen. On siitä moneen.
On jotain jokaiselle, kaikkea kaikille.
Alkuasukkaille, junantuomille, kulkureille, evakoille,
itseänsä etsiville löytäville löytäneille.

On järvi. Harju. Puiden humina. Pilvet korkealla.
Lyhyt matka joka ilmansuuntaan.
On Wellamon syli.

Isän juuret täällä jo oli, siksi tulin, siksi jäin.
Oli helppo tulla, helppo olla, helppo jäädä.
Rakastua mieheen, kaupunkiin ja maaperään -
jäyhään, joskus ei-vain-vaitonaiseen, vaan jopa-mykkään,
mutta silti tuttuun, omanlaiseensa mielenlaatuun.
Rehelliseen. Työteliääseen.

Oli helppo tulla, helppo olla, kasvattaa jyvät juuret
lapsia tekemällä, rakastamalla, itsestänsä antamalla,
kortensa kekoon kantamalla.

Wellamon sylissä koti.

Helka Peuhkuri

KARJALASTA HÄMEESEEN

Tulin junakyydillä Lahteen v.1958
matkalaukussa tavarat mitä oli.

Hämeessä piti oppia, että ruisleipä on limppu,
ja vähän rieskan näköinen, vaan ei rieskanmakuinen,
vaaalea pullea on hiivaleipä.
Opin ja sopeuduin, koska kaupunki muuten,
aika nopeastikin,
alkoi tuntua hyvältä ja kotoisalta.

Karjalanmurretta kuuli paljon kaupoissa ja työpaikoilla.
"Meil Viipuris Karjala Kumis tehtii tälviisii
ja nii myö tehhää täälläkii talos",
sanoi konttoripäällikkö minulle, kun yritin aikaansaada
laskutusrutiineihin pientä joustavaa muutosta.
Sopeuduin, koska minä olen joustava.

Päätin jäädä Lahteen ja täällä olen vieläkin

Pihla Mäkitalo

Kuljen kanssasi kesään, sen lämpöön ja hellyyteen.
Kohti tyyntä lampea kirkkaassa yössä.
Pellavamekon helmat hulmuten, paljaat jalat tuntien
viileän maan, lintujen iltasoitto kuin unessa tai
unelmassa.

AW

Kuka on mies kaiken jälkeen
ostaa auton kadunkulmauksesta
tuijottaa tuuleen
huutaa "me tulemme kotiin!"
vehnäpeltojen keskellä kaukana kotoa
pelottaa kun ei tiedä mitä tuo ennen
tuttu mies saattaa keksiä, kuka mahtaa olla
Samaa unta me katsomme kaikki
eri väreissä omista suunnistamme
tuulen tuoksu on vapaa
Istua siinä ja huutaa
"me tulemme kotiin"
kaukana kotoa.

AW

Ankkuroin uneni rantaasi
mutta maihin en uskalla nousta
siihen olen vielä
liian arka.

MC Harmaaparta

Kunnia, joille se kuuluu

Mc Harmaaparta ottaa hatun päästä ja
alkaa tykittää
Kunniaksi riimitaitureiden
nyt kyllä sykitään

Lahesta on lähtöisin sananikkareita
Nille tarjoon vaikka tikkareita

Löytyy kaikenlaista kelmiä
Jotka tiputtaa myös sioille helmiä

Kotoisista unelmista keikoille
Lahen lyriikat kiirii maailmalle

Kunnia rytmin taitajille
Suomen Chicagosta
Anna sanojesi kuulua,
leukaasi nosta

Ei paljoa kumarrella,
nöyristellä turhaan
Tehdään mitä osataan
Tehdään mitä tahdotaan

Lahti ja rap, sano oh snap
close the gap, tipauta dap
ollaan fab, on the same map
tarjoo mulle kana- -wrap

Lahti ja rap, the rest take a nap
What's up? What's app?
Give me a tap, you poor sap
I'm your dad

Siekailemattomia säkeitä,
selkeetä sanansäilää,
äännähdyksiä myös äkeitä,
se on taitoo, ei oo mäihää

Sulle luu käteen jää
Mä sanon tättärää
Jos ajatus ei juokse,
turvaudu toki kännykkään

Me ollaan valo, sulla hämärtää
Yritä vähän, koita ymmärtää
Lahtelaisen roimat riimit
on henkistä pätäkkää
Me äännähdyksiä äly-väännetään
Kilpailijoist ei pääse ääntäkään
Häntä piiskaa, päitä käännetään
Väläys älyäni saa sut jäätymään

Rakasta runoja, meidän kieltä,
niiden anna tunteita hälventää
Ollaan samaa maata ja mieltä
Mc Harmaaparta sua tervehtää

eevajii2025

toivo elää, vaikka

Asko menehtyi
pitkälliseen muoviputkeen,

kylmeni
 upo
 uusi
 liesikin,

ja maapallotuoli pyörii ei-oota.

vaan oota lahessa silti, oota,

vesi
 järven
 paljaissa varpaissa,

josko aamulla puhaltaisi jostain
suunnaltaan vaihtelevaa
 työtä.

Lahden sävyt

Lahden veri on ainakin turkoosia, mustaa ja punaista
Se sylkee tahtonsa ulos mielettöminä purkauksina

Lahden veri ei valita
Vaan kannustaa kaveria - kentän laidalla
sekä sopivan hiljaisuuden vallitessa

Veri sykkii elämää, joka sinnittelee otetta
tavanomaisuuden liepeistä
Väliin putoaa matkasta
katarsiksen kieseistä

Lahden muodot
ovat hurmaavien harjujen ja mäkien,
lukemattomien eri talojen ja veden läsnäolon kuvaelma

Kaupungin iltahämärä muovautuu hyppytorrien,
savupiippujen
ja kaupungintalon tornin vakaudesta

Lahessa lokit ja räppärit huutaa saada huomiota
Lahti kaikuu korvissa
Kirosanoissa ja herjoissa

Kuulen mukulakivien kaiun
hakkapeliittojen kopsuttaessa kohti nykyaikaa

Kuulen puheensorinaa, nauruhelmiä
ja ajoittaista vaikerrusta tyynien kasvojen pinnan alla

Lahti haisee teollisuudelle ja epätoivoisille unelmille
Minä haisen vastaleikatulle nurmikolle
ja likaiselle sateelle

Lahti haisee torin antimille
ja rautatieaseman tunnelin kuselle
haistan myös mäkeä ylös kaasuttavat autot,
vastapöimitut mansikat, juhliin kannetun
kukkakimpun haurauden.

Lahti, et ole enää se, mitä ennen olit
Tulet olemaan paljon enemmän, kuin nyt näemme

Nostan maljan sulle Lahti
Välillä katkeran, välillä makean
Minä odotan sinulta paljon Lahti

Sillä olet pesiytynyt sydämeeni
Etkä irti päästä

Olen Lahesta

Olen muuttanut Lahteen
Olen muuttanut ympäri Lahtea
Paikasta riippumatta, aina kun katson ikkunasta,
voimalaitos katsoo takaisin järkkymättä ja viilleänä

Olen etsinyt paikkaani, sen välillä löytäen
Olen saanut ystäviä
Olenko pitänyt ystäviä?

Olen kosinut Lanupuiston siimeksessä,
mennyt naimisiin kyläntalolla ja
pidellyt vuorollaan kahta pientä ihmistä sylissäni

Olen asunut sortuneessa talossa,
muuttanut pois homeen armoilta,
tervehtinyt Litmasta torilla

Olen nähnyt miten ampumisen uhria viedään kiireellä
ambulanssiin
Olen seurannut, miten humalainen yhä uudestaan yrittää
nousta ja kulkea
vaikka painovoima vie jaloista voiton
Ja aina sama biisi alkaa hänellä: "Because the night..."

Olen lukenut ihmisiä väärin
ja luottanut onnistuneesti uusiin tuttaviiin

Olen kävellyt sairaalan käytäviä, pienoista hoitaessa
Samalta käytävältä mennyt heittämään viimeiset hyväiset,
toisen iän kartuttua, toimen tauottua

Tämä kaupunki on onnistunut viemään yöneni
Se on myös saanut minut valvomaan, kun tajuan juhlia

Olen nähnyt kahden nuorukaisen kasvavan
Kodin, koulun ja harrastusten tuella

Näen Lahden kehittyvän, hengittävän sitkeyttä ja
sivistystä
Näen Lahden tuskailevan ankeiden aikojen puristuksessa
Näen Lahden painivan itsensä kanssa
Näen valonpilkahduksia ja hymyjä vastatuulella

Olen tästä kaupungista
Tulevien aurinkojen valossa
Lahti elää minussa

Erae

Muutin hiljattain omilleni Lahdenkadun varteen
Lukuisat lahtelaiset ohittavat minut päivittäin tuolla
kaltevalla kadulla

He eivät näe minua
Eivät noteeraa
Mutta minä näen heidät
Minä näen teidät

Näen katuvalot
Sähköpotkulaudat ja jylhät talot
Vanhat, uudet autot
Ja pieniä paloja elämistä

Sielä te menette
Olette ja elätte
Arkirutiineja
Käytte läpi mitä monimuotoisimpia tunteita

Niin lähellä täysin tiedostamatta
Että minä näen teidät

Ilona Vuori

28.10.1983 Lahden suurhalli

Äiti ei muista, että täytti syntymäpäivänään kolkyt,

äiti, ei ihan vielä äiti,
huomioi kai niin mahan kanssa navigoinnin, juhlista ei
puhettakaan:

Mies mustissa ja kaverit, ei
sataa jätskiä

vaan
Herra Käteinen!

Häntä äiti kuunteli,

häntä minä kuuntelin,
kohtu kuulosuojaimena
olin tanssiva vauva, kai

Oliko silloin jo kuoltu konserttitungoksiin?
Onko kautta aikain kuoltu konserttitungoksiin?

Sitä kai äiti mietti, huolissaan

niin luulin,

kuulin

äänen tutuksi,
muistoksi aina siitä alkaen

(kunhan olin ensin syntynyt
melkein sen miehen syntymäpäivänä,
jota äiti silloin kuunteli)

muistaa,
tykätä tai olla tykkäämättä, tai vain

muistaa,
parin tunnin takia, äidin takia,
siitä alkaen

(tapauksen muisti isä)

Leo Ben Lulu

Harjujen salpaavat selät kutsuivat
kaikenlaiset tädit ja sedät
etsimään pakenevan onnea

Ei tarvetta tiedolle menneestä
Ei määränpäästä,
täällä säästämme sinut
ylimääräiseltä selittelyltä

Ota osasi
Täten otamme osaa

Ole kuka olet
Annamme olla

Harjut suodattavat paljon
Järvet ovat olemukseltaan kaikille märkiä

Saavu tai lähde
Emme seuraa jälkiä

Leo Ben Lulu

Oi Lahti on!
Sinulle mä olin
Olin koko ajan
läpi ajan, joka iältä jo tuntui

Muuta en tuntenut
Edes ajatella osannut
sillä minun sinä olit
ja sinusta minä olin

Kyykkäsin vuoksesi
Olin niin reipas,
etten katujen ja rantojesi lisäksi oppinut,
kuin palloa pomputtamaan

Ystävällisyytes kyllä sisäistin
Miten elää nöyränä itselleen,
hyväksyen muut sellaisina kuin he mennäkseen tulevat

Nyt mut muu maa vei,
mut sun unelmas jäi

Viel soi tahti sydämes mun ja sun
Oi Lahti on!

Emeli

Jos mä koskaa uskon sieluihin uudestisyntyviin
Nii sillon
Ku katon alas mäeltä kipinöiviin ratakiskoihin toisiinsa
yhtyviin
Tai ylös tulitorneihin roihahtaen syttyviin
Jotka johtaa salamaniskuja seuraavat pyhiinvaeltajat
maan ja veden syliin

Sillä ku väsyneet matkalaiset laskee kuohuvaan satamaan
ankkurin
Liekehtivä ratas kääntyy alas ja kaupunki on nurin
Tavarajunan tärinä ravistelee katukivis roikkuvii
lepakoit
Vähän välii yks menettää otteensa ja monttuun ropisee
oman elämänsä evakoit
Ikaroksen seuraajat viljelee kivistä kenttää
Betonitorneist, joist ihmiset opettelee lentää
Mut ilotulitteen lailla nekropolin syvyyksistä nousee
valtavaal loikal
Mäkikotka kuka kuuluttaa karjuen yli hiekkaharjujen:
huomenta kanapoika!

Tervetuloa ytimeen
Et pudonnu satimeen, ei me asuta Sysmäs,
olla niin syrjäs
Et jäämisen vois sanoo olevan epäonnistunut lopputulos
Eikä keskusta oo nii tihee etteikö valo
pääsis halutessaan ulos

Se on portti, halajat aliseen tai yliseen
Mut läpi on mentävä, ei päästä kävelee ylitseen
Ei niin vanha, ettei painais muistot
Vierekkäin Kartano ja Fellmannin puisto
Tiilliseinät luodinsyömät tietää hyvin
Vuoden milloin kellonlyömä sanottii tykil

Muttei niin nuori, ettei aika hitsais haavat
Saavat lapsensa pulppuavat aarteensa jykevän
selän salpaamat
Kylänpahasesta kauppalaksi, siitä suurten haastajaksi
Suomineidon napatanssi, elementtien balanssi

Ei niin kiltti, et antais syytä epäillä tarkoituseriään
Eikä niin ilkee, et alkais tyhjästä poruu kehittää
Tääl panostetaan asiaan, ei lavasteisii
Jos sust ei tykätä Lahes, sietäs kattoo peilii
Ei niin pieni, ettei lehtiin riittä juttui
Eikä niin suuri, ettei kadul näkis tuttui
Oltais voitu alusta asti ilmapiiripääkaupungiks ryhtyy
Vaikka onhan se vähän noloo et tervetulleeks toivottaa
punaset lyhdyt
Pyhän ja epäpyhän liitto
Kauppiaat temppelin portail, joka kuun eka keskiviikko
Tääl on mustaa ja valkosta, kuhnuureita ja vuokraisäntii
Seppää montaa laatuu, mestarii ja kisällii
Pelikaanin pussis tullu pettymyksii, mut myös voitto
Reippaal ylpeydel pihvist haavii muutaki ku roitto
Ottamatta askeltakaan...
Joka tahon nopasta tulee se tietää
Kuka seisoo akselilla minkä ympäri ruletti kiertää

Joten jos mä koskaan uskon, et tuun uudestisyntymään
Nii sillon
Ku katon alas mäeltä tätä vastakohtien säkenöivää sykkyy-
rää
Ja vaistoon: ku mut aika jättää levoon haudan
Aurinkokellon viisarit väsymättä vartoo uutta jääkautta

Ja kerta kaikella on täällä kaks puolta
Luotan et ennen pitkää saa nousta se, mikä jouti kuolla
Luonnon tilassa vallitsee tasapaino
Jos mä johonki uskon
Nii tähän:
Tää paikka on aito

Tuisku Laukka

Lahti's Birthday Poem

Lahti is
both cute and bold –
a northern gem that won't grow old.

The people are shy,
but at least they try.

Small talk is passive
but the parties? Massive.

Lahti's a treasure,
with laid-back leisure.

More time for culture, music, and art –
just please don't hold your fart.
(That's how stomachaches start!)

So come on now, no time to fake –
it's Lahti's birthday – dance and shake!

Tuisku Laukka

Varttua mäkihyppytorrien rinnalla
Pysytellä Vesijärvellä pinnalla
Kaupungissa, jossa asumista ei ole pilattu hinnalla

Silti pitää aina Lahtea perustella miksi
Asua nyt kaupungissa, jossa unelmat saavat kasvaa
Radiomastojakin suuremmiksi!

Tuisku Laukka

Mieli kuplii
Se halajaa juhliin
Mäkiset maat ja hiihtoladut
Jytke Loviisankadun,
jossa jaksaa aamuun.
Vain Lahdessa saa
sydänystäviä yöllä katveessa
kebabvalon.

Sinikka

Kiitos Lahti!

Juureni syvällä täällä, lähteiden lähellä.
Sukuni kolmannessa polvessa, kulkemassa Lahden harjuilla.
Pyhättömänmäellä, Kilpiäisissä,
Kärpäsessä, Tapanilassa.

Lapsuuteni kesissä liilat sireenit
ja varpusten sirkutus pensasaidoissa
pesät räystäiden alla.
Mytäjäisten uimarannalla
aurinkoiset päivät.

Koulutielläni Oululaisen leipomon tuoksu,
tammenterhoja taskussa.
Ylämäet alamäet
hiihtoretkillä Rautakankareelle,
Tapanilan majalla kuumaa mehua.
Ekaluokkalaisena koti-ikäväissäni
kesäsiirtolassa Enonsaarella.

Täällä ovat rakkaani
Täällä kasvatin lapseni ja tein työni.

Kävelen metsässä.
Ikiaikaisten supprien seinämillä sammaleet
kaikissa vihreän sävyissä.
Mäntyjen rungoilla paksua kaarnaa,
ne olivat täällä jo isoäitini aikaan.
Läntisellä hautausmaalla
monta tuttua kiveä.

**Kiitos runoilijat.
Kiitos Lahti.**

Lahdessa 10.10.2025,
A. Kokkonen,
kirjan taittaja

*”Tervetuloa mukaan juhlimaan 120-vuotista Lahtea runoillen.
Keräämme runoja Lahdesta, lahtelaisuudesta, sisältä kokien, ulkoa
katsoen. Omin sanoin. Runosi voi olla pieni ajatelma tai monisäkeinen
teksti, kertoa Lahdesta suoraan tai utuna tunnustellen – sinä päätät,
miltä sinun Lahtesi kuulostaa, näyttää, tuntuu, miten se rytmittyy ja
värittyy.”*

Lahden Runomaraton järjesti kevään ja kesän 2025 aikana runokeruun,
jonka aiheena oli Lahti ja lahtelaisuus 120 vuotta täyttävän kaupunkimme
kunniaksi. Runoja saapui määräaikaan mennessä yli seitsemänkymmentä.

Sydän auki! -runokokoelma sisältää keruuseen saapuneet tekstit. Lämmin
kiitos kaikille osallistujille.

Ole hyvä, rakas lukija. Tervetuloa Lahteen.



ISBN 978-952-68080-6-2